

Economie:

Agenda 2010

Sociaal stelsel

Bij zijn aantreden in 1998 beloofde kanselier Schröder (SPD) de werkloosheid terug te dringen tot onder de 3,5 miljoen mensen. Dat lukte hem niet. In 2003 kwam hij met een groot aantal hervormingsplannen onder de naam Agenda 2010.

Ondanks een tijdelijke economische opleving lukte het Schröder niet de werkloosheid terug te dringen. In het voorjaar van 2005 waren door een recessie meer dan 5 miljoen mensen werkloos. Daarnaast overschreed de regering de Europese regels voor het begrotingstekort. Eind 2004 bedroeg het gat in de begroting 3,9 procent van het bruto nationaal inkomen, waar 3 procent was toegestaan.

Het bedrijfsleven had het moeilijk. Vooral de [auto-industrie](#), één van de belangrijkste economische sectoren, beleefde zware tijden. Zowel bij Opel als Volkswagen verdwenen banen en dreigden fabrieken te sluiten. Ook de Duitse warenhuisketen Karstadt moest vanwege de recessie filialen sluiten.

Dat juist deze ondernemingen in de problemen raakten, kwam hard aan bij de Duitse bevolking. Het waren iconen van het *Wirtschaftswunder* van de jaren vijftig en stonden symbool voor een periode waarin Duitsland ongekende economische successen boekte.

Hervormingen

De Duitse bevolking verloor steeds meer het vertrouwen in een economische ommezwaai. In maart 2003 introduceerde de regering-Schröder daarom zijn Agenda 2010. Deze hervorming van de arbeidsmarkt en het sociale stelsel moest de aanhoudende sociaal-economische neergang tegengaan.

Agenda 2010 moest meer werkgelegenheid creëren, economische groei stimuleren en de overheidsfinanciën op orde brengen. Ook hervormde Agenda 2010 de gezondheidszorg. Zo verdwenen veel medische ingrepen uit het ziekenfondspakket en werd de eigen bijdrage verhoogd. Wel voorzag Agenda 2010 in grotere investeringen in het onderwijs.

Merkel zet beleid voort

Agenda 2010 was niet meteen het succes waar de Duitsers op hoopten. Dat werd de regering kwalijk genomen. Nadat de SPD in praktisch alle deelstaatverkiezingen grote verliezen had geleden, stuurde Schröder eind mei 2005 aan op vervroegde verkiezingen. Die mondten in oktober 2005 uit in een grote coalitie van CDU/CSU en SPD onder leiding van CDU-kanselier Merkel.

Merkel zette Schröders beleid in grote lijnen voort, ook toen zij in 2009 een coalitie aanging met de liberale FDP. De SPD leed bij die verkiezingen een dramatische nederlaag - de kiezers hadden de partij Agenda 2010 nog niet vergeven. Merkels CDU kon na de financiële crisis, toen de economie weer aantrok, de vruchten van de arbeidsmarkthervormingen plukken.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/248/agenda-2010>